

Malmö stad

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-02-12

Vår referens

Per Gunnar Rosengren

Utvecklingssekreterare

pergunnar.rosengren@malmo.se

Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet - Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler behöriga elever (SOU 2024:94)

GYVF-2025-295

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet förstärkningsundervisning i skolan (SOU 2024:295). Betänkandet innehåller två större delar där den ena gäller en försöksverksamhet med förstärkningsundervisning i några centrala ämnen i grundskolan och en del som gäller sommarskola i grundskola och för elever i introduktionsprogrammet språkinträdning i gymnasieskolan.

Utredningen gör bedömningen att flera av de elever som lämnar grundskolan utan fullständiga betyg skulle vara hjälpta av att få mer obligatorisk undervisningstid med behöriga lärare än vad den garanterade undervisningstiden innebär. Betänkandet föreslår därför att en försöksverksamhet ska genomföras där elever ges mer undervisningstid med behöriga lärare. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att anse att förslaget är positivt men att perioden inte är tillräckligt lång för att kunna få fram tydliga resultat och utvärdera om förstärkningsundervisning ökar andelen elever som blir behöriga till nationella program på gymnasiet. Förvaltningen föreslår nämnden att ställa sig positiv till förslaget med en utökad sommarskola med inriktning på färdighetsträning och på att stärka språket. Dock föreslår förvaltningen nämnden att lyfta att det krävs en rektor för att leda verksamheten vilket innebär att bemanning på ledningsnivå behöver beaktas i planeringen.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar detsamma till kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Remiss angående Remiss Utbildningsdepartementet - Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler r behöriga elever (SOU 2024:94)
- Remiss Utbildningsdepartementet - Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler behöriga elever (SOU 2024:94)
- Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler behöriga elever (SOU 2024:94)
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2025-02-28 Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler behöriga elever (SOU 2024:94)
- Förslag till yttrande av Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler behöriga elever (SOU 2024:94)

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2025-02-19

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025-02-28

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Utbildningschef gymnasiet

Ärendet

Bakgrund – förslagen i betänkandet

Regeringen har beslutat att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag som syftar till att ge mer obligatorisk undervisningstid till elever som behöver det för att bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Betänkandet tar sin utgångspunkt i att ungefär var sjunde elev lämnar grundskolan varje år utan behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Utredningen har gjort bedömningen att dessa elever skulle vara hjälpta av att få mer undervisningstid än vad den garanterade undervisningstiden innebär. Utredningen anser att en försöksverksamhet behövs eftersom det idag inte är klarlagt vilken form som är mest gynnsam, dvs. om det är undervisning i halvklass eller intensivundervisning i begränsade perioder som är mest gynnsam.

Två olika sätt att organisera försöksverksamhet

Försöksverksamheten ska vara frivillig för huvudmännen och pågå under en period av tre år. Statsbidrag ska lämnas till de huvudmän som deltar och ska omfatta ett begränsat antal skolor och huvudmän. Undervisningen ska äga rum i lågstadiet, mellanstadiet och högstadiet och ska ske i två olika utformningar. Den ena utformningen ska innebära att ett visst antal elever får förstärkningsundervisning under begränsade perioder. Den andra utformningen ska innebära att förstärkningsundervisningen används för undervisning i halvklass.

Utredaren föreslår att totalt ska 320 skolor delta i försöksverksamheten. Varav 150 skolor ska delta med lågstadiet, 110 skolor med mellanstadiet och 60 med högstadiet. Försöksverksamheten ska bygga på ett slumpmässigt urval om 320 skolor som har minst 18 elever i årskurs 1, 4 och 7 det läsår som regeringen beslutar att försöksverksamheten ska inledas. Det skulle motsvara ett deltagande för 16 000 elever. Skolorna ska delas in i två grupper, där båda ger samma antal förstärkningstimmar men där den ena gruppen ger förstärkningsundervisning för ett tillfälligt elevurval och den andra ger förstärkningsundervisning i halvklass. Sammantaget bedömer utredaren att hela försöksverksamheten kommer att kosta 157 miljoner kronor, där huvuddelen av kostnaderna utgörs av undervisningskostnader men där också kostnader för till exempel Skolverkets och de deltagande skolornas administration ingår.

Förstärkningsundervisningens omfattning och utformning

Förstärkningsundervisningen ska omfatta undervisning i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik och omfatta flest timmar i lågstadiet. I lågstadiet ska den omfatta 210 timmar i matematik och 320 förstärkningstimmar i svenska eller svenska som andraspråk och i mellanstadiet 210 timmar i matematik och 210 i svenska eller svenska som andraspråk. I högstadiet ska den omfatta 210 förstärkningstimmar i matematik och 110 förstärkningstimmar i svenska eller svenska som andraspråk.

Skolverket ska följa upp och administrera försöksverksamheten

Skolverket ska pröva frågor om försöksverksamheten och administrera, följa upp och utvärdera den. Skolverket ska administrera det statsbidrag som ska användas för försöksverksamheten och utvärdera med hjälp av ett särskilt vetenskapligt råd som ska knytas till verket. Regeringen ska även ge Skolforskningsinstitutet i uppdrag att ansvara för att besluta om utlysning, granskning av ansökningar och beviljande av medel till följeforskning för försöksverksamheten.

Färdighetstränande och språkstärkande sommarlovsskola för elever som behöver det

Utredaren föreslår även att det införs ett statsbidrag för färdighetstränande och språkstärkande sommarlovsskola för elever i åk 1–9 och för elever i gymnasieskolans introduktionsprogram språkin introduktion. Syftet med språkin introduktionen ska vara att

stärka elevernas läsförmåga och läsförståelse med syfte att de ska nå behörighet till gymnasieskolan eller ha tillräckliga färdigheter i svenska för kommande årskurs. Enligt utredaren har lovskolan inte tillräcklig omfattning för att kunna stödja eleverna med svagast förmåga att läsa. Ytterligare en poäng med att utöka undervisningstiden till sommaren är att sommarlovet är en period då elever som tillbringar mycket tid i icke-svensktalande eller som vistas i socioekonomiskt svaga miljöer riskerar att tappa färdigheter. Utredaren bedömer att sommarlovsskolan bör vara frivillig för huvudmännen att anordna och frivilligt för eleverna att delta i. Sommarlovsskolan ska omfatta mellan fyra och sex veckor och eleverna ska erbjudas språkstärkande verksamhet om minst 25 timmar i veckan.

Utredningen föreslår att sommarlovsskolan ska kunna bedrivas av lärarstudenter som läst minst halva sin utbildning. På det viset behövs inga lärarresurser från den ordinarie verksamheten. Rektor eller den som rektor utser ska vara pedagogisk ledare.

Sommarlovsskolan beräknas kosta mellan 332 och 389 miljoner kronor per sommar. Kostnaderna är olika för de olika stadierna och för språkintröskning. Kostnaderna involverar måltider, fritids, ledningskostnader, administrativa kostnader och motsvarande. Enligt uppgift beräknade Göteborgs kommun att denna kostnad uppgick till 4 500 kronor per elev i den sommarlovsskola som bedrevs där.

Regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att utvärdera extra studietid

Reglerna om extra studietid i grundskolan började gälla den 1 juli 2022 men det har ännu inte skett någon utvärdering av reformen. En sådan utvärdering bör därför inledas.

Forskningssammanställning om fler skolår

Regeringen ska ge Skolforskningsinstitutet i uppdrag att ta fram en systematisk forskningssammanställning om faktorer som är viktiga att beakta vid beslut om en elev ska gå om en årskurs, vid årskursplacering av nyanlända elever samt när frågan om rätt att slutföra skolgången efter skolpliktens upphörande ska prövas.

Undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen ska tas bort

En försöksverksamhet med undantag från att tillämpa timplanen bedrevs 2000 till 2005. Ett antal skolor har rätt att bedriva undervisning utan timplan idag men undantaget spelar inte längre någon roll. Utredaren föreslår därför att undantaget tas bort ur skolförfattningarna.

Förslag till yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet förstärkningsundervisning i skolan (SOU 2024:295). Betänkandet innehåller två större delar där den ena gäller en försöksverksamhet med förstärkningsundervisning i några centrala ämnen i grundskolan och en del som gäller

sommarlovsskola i grundskola och för elever i introduktionsprogrammet
språkintröduktion i gymnasieskolan.

Nämnden är positiv till förslaget med en försöksverksamhet med
förstärkningsundervisning i grundskolan. Dock anser nämnden att perioden inte är
tillräckligt lång för att kunna få fram tydliga resultat och utvärdera om
förstärkningsundervisning ökar andelen elever som blir behöriga till nationella program
på gymnasiet.

Nämnden är positiv till förslaget med en utökad sommarlovsskola med inriktning på
färdighetsträning och på att stärka språket. Nämnden delar den bedömning som
utredningen gör att sommarlovet kan bidra till att en del elever tappar färdigheter i
svenska till följd av att de inte finns i svenskspråkiga miljöer eller inte stimuleras att
använda svenska under sommarlovet. Det är också en bedömning som rektorer med
ansvar för språkintröduktion i nämndens verksamheter delar. Rektorena lyfter dock att
bemanningen under en så pass lång period som 4–6 veckor är en svårighet. Även om
det går att använda lärarstudenter så krävs en rektor för att leda verksamheten vilket
innebär att bemanning på ledningsnivå behöver beaktas i planeringen.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė Avdelningschef

Anneli Schwartz Förvaltningschef